

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice
Odgovorni urednik: Franjo Horvatić
Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković
Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

MUZEOLOŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA

JUBILEJ GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN

Mnoštvo vrijednih predmeta kulturne baštine prezentiranih na »Kulturno-povijesnoj izložbi« održanoj 1923. godine na inicijativu profesora varaždinske Gimnazije, kao i uspjeh izložbe, potaklo je osnivanje Varaždinskog muzealnog društva. Izuzetno dobra propaganda kao i već tradicionalna ljubav Varaždinaca prema svom gradu, pomogla je Društvu da građani počnu darivati mnoge obiteljske predmete za budući Muzej. Kruna aktivnosti bilo je dobivanje nekoliko prostorija za Muzej u najljepšem spomeniku grada – Starom gradu.

Isključivo sredstvima članova Društva u roku od 7 tjedana pripremljene su izložbene prostorije, pa je svečani čin otvaranja uslijedio zajedno s proslavom Vatroslava Jagića 16. studenog 1925. godine.

Iz godine u godinu, na čelu s kasnijim dugogodišnjim direktorom Muzeja profesorom Krešimirom Filićem, Društvo je osvajalo nove prostore unutar tvrđave, a fundus obogaćivalo sve vrednijim eksponatima. Poklonjenom zbirkom portreta iz stare Županije postavljena je 1927. godine u južnom krilu tvrđave »izložba povijesnih portreta«, a 1929. godine mala numizmatička zbirka. 1930. godine otvorena je sakralna zbirka u 1. katu istočne kule, dok su prizemlje iste kule preuredili u lapidarij. Nakon toga prvi kat južne kule pretvoren je u muzejsku biblioteku a služio je i kao prostor za rad muzejskih radnika. Jedan od najvećih građevinskih poduhvata, nakon što su 1925. god. otvoreni zazidani lukovi arkada u velikom dvorištu i gotički portal na četvrtastoj kuli, bilo je preuređenje zapadne kule. Na njoj je obnovljeno krovšte a u nivou 1. kata postavljena je drvena galerija. S nje se je pružao pogled na postav cehalija.

Prvi prostor izvan zidina Starog grada Muzej je dobio u Kuli s lančanim mostom, gdje je 1939. godine otvoren Izložbeni salon. Istovremeno je uređivan kompleks grabišta s bedemima te cijeli prostor oko Kule s lančanim mostom i današnji Trg žrtava fašističkog terora. Kako je Kula stradala u vrijeme rata, Muzej je zatražio novi prostor za Galeriju slika. Općina grada Varaždina dodjeljuje palaču Sermage, gdje je 1947. godine svečano otvoren novi postav.

Potrebno je istaknuti da je Gradski muzej Varaždin sve do 1945. godine, kada službeni osnivač postaje Općina Varaždin, vodila grupa velikih entuzijasta i zaljubljenika, te da ih nikad teška materijalna situacije nije pokolebala, već su uporno sakupljali i čuvali predmete kulturne baštine grada.

U prizemlju palače Sermage nakon otvorenja galerije seli i postav Prehistorijskog odjela, čije je predmete još 1938. godine Društvo otkupilo od profesora Stjepana Vukovića, kasnijeg kustosa tog odjela.

1953. godine otvoren je prvi postav NOB-a u Starom gradu, ali kako je bio prezentiran u vrlo skućenom prostoru Muzeju je dodijeljen cijeli prvi kat stare varaždinske Gimnazije. 1973. godine tom odjelu priključen je i Vidović mlin-partizanska baza I u Kućanu Gornjem, koji je obnovljen i svečano otvoren 1971.

Profesor Franjo Košćec poklonio je 1954. godine Muzeju svoju jedinstvenu zbirku kukaca, koja je građanstvu prezentirana u prvom katu palače Herzer. Sve do odlaska u mirovinu profesor Košćec vodio je Entomološki odjel kao kustos.

1962. godine, pod upravom novog direktora, profesorice Mire Ilijanić (direktor Muzeja od 1956. – 1973. g.), započinje sistematsko arhivsko istraživanje građe Starog grada, koja je bila neophodna kao priprema za obnovu objekta. Izvršeni su i prvi

građevinski radovi u južnom krilu, te u prizemlju sjevernog krila. Po principu moderne muzeologije izvršena je izmjena u stalnom postavu, a u rad se uključuju i novi muzejski radnici.

U više navrata upozoravano je na loše stanje tvrđave, pa su tako bila odobrena sredstva za djelomičnu obnovu krovišta i dimnjaka, a od Jugoslavenskog instituta za zaštitu spomenika kulture arhitektonski snimak cijelog kompleksa. 1973. godine, nakon arheoloških i arhitektonskih iskopavanja, ustanovljeno je teško stanje statike na objektu, pa se sanaciji pristupilo još u toku te godine.

U toku radova na istočnoj kuli autorica članka otkrila je freske na svodovima kapelice. Iste su konačno obnovljene i pokazane javnosti 1981. godine u čast 800. godišnjice prvog pisanog spomena Varaždina.

U povodu proslave 50. godišnjice Muzeja Arheološki odjel preseljen je iz vlažnih prostora palače Semage u novouređeni podrum zapadne kule Starog grada. Prilikom proslave otvorena je i Zbirka porculana, koja se je pridružila još 1965. g. postavljenoj Zbirci stakla.

1976. godine, uz svesrdnu pomoć umjetnika, otvorena je Zbirka Miljenka Stančića u prostorijama Gradske vijećnice, a taj je fundus temelj buduće Galerije Stančić—Režek, za koju se predviđa da će se postaviti u palači Franje Patačića.

Samoupravnim sporazumom iz 1979. godine odobrena su sredstva našem Muzeju za sanaciju palače Sermage i Starog grada. U toku 1980. godine bili su dovršeni izvedbeni projekti za palaču Sermage, pa se već u proljeće 1981. godine pristupilo detaljnoj obnovi objekta. Kako su nedostajala sredstva za dovršenje palače, udružena su sredstva namijenjena Starom gradu. U okviru obilježavanja 800. godišnjice grada svečano je otvorena Galerija slika 22. studenog 1981. g. Po treći put otvorena Galerija dobila je i mali Izložbeni salon, preparatorsku radionicu i fotolaboratorij, te prostor za deponiranje građe Galerije i Arheološkog odjela. Od tog vremena Galerija slika postala je centar okupljanja svih zainteresiranih za likovnu i muzejsku djelatnost, te mjesto za održavanje manjih koncerata i drugih kulturnih aktivnosti.

Iste godine započeta je akcija na prikupljanju sredstava za obnovu i proširenje Muzeja narodne revolucije. Na nivou općine Varaždin potpisan je Samoupravni sporazum putem kojeg su osigurana prva inicijalna sredstva za početak radova. Obnovljen je cijeli objekt, a u novim prostorima prizemlja postavljen je stalni postav na temu »Tito Varaždinu – Varaždin Titu«. Svečano otvorenje obnovljenog objekta bilo je 2. srpnja 1983. godine u čast Dana borca.

Krajem 1982. godine svečano je obilježena 100. godišnjica rođenja profesora Franje Koščeca proširenjem Entomološkog odjela za dvije prostorije, gdje je prezentirana izložba o životu i radu osnivača odjela, te postavljena ploča s reljefom F. Koščeca (rad M. Vuće).

Potres u veljači 1982. godine izazvao je nove pukotine na Starom gradu i poljuljao i inače lošu statiku objekta. Odlukom Skupštine općine Varaždin 1983. godine usmjerena su sredstva za sanaciju šteta od potresa i za Stari grad. Odmah se pristupilo izradi izvedbenih projekata za najugroženija krila u tvrđavi. U rujnu iste godine započeli su obimni radovi na južnom krilu i uvođenju infrastrukture. Cijeli Muzej zatvoren je za publiku, a materijal deponiran. Tokom 1984. godine dovršeni su radovi na dijelu prve faze, dok se dovršenje zapadnog krila predviđa za početak ljeta 1985. godine. Ugovoreni su radovi na zapadnoj kuli, a u pripremi je ugovaranje poslova za sjeverno krilo. Prema programu svi spomenuti radovi trebali bi biti gotovi do 16. studenog, kada će Muzej obilježiti 60. godišnjicu svog postojanja.

Radovi, koji su se odvijali na muzejskim objektima u posljednjih 10 godina skoro u potpunosti su financirani sredstvima radnih ljudi općine Varaždin, dok se Republika uključivala s manjim svotama te kroz redovnu djelatnost Restauratorskog zavoda. Prilika je da se u ime radnih ljudi Muzeja zahvalim na razumijevanju i spremnosti svih građana naše općine te svesrdnoj pomoći društveno-političke zajednice na spašavanju našeg kulturnog nasljeđa. Isto tako treba spomenuti stručnjake Restauratorskog zavoda Hrvatske, koji su bili uključeni u sve radove oko Muzeja i nesebično pomagali.

U Gradskom muzeju Varaždin trenutno su zaposlena 22 radnika, od toga 10 sa VSS, 2 sa SSS i 10 PKV radnika. I uz povećani broj radnika, u narednih deset godina još uvijek nedostaje određeni broj stručnih radnika posebno za zaštitu muzejske građe.

Program rada Muzeja povećao se višestruko za potrebe građana našega grada, a proširio se i na udruženi rad, gdje Muzej putem samoupravnih sporazuma radnim organizacijama pruža razne usluge.

Postignuti rezultati u posljednjih 60 godina postojanja muzeja obavezuju sadašnje radnike muzeja da tako nastave i još više pridonese razvoju muzejske djelatnosti.

Foto: Davor Puttar